

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiilor:	Correspondințele stînt a se adresa redacției „Fóia diecesană“;
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. --- cr.	Pentru publicații oficiale, concurse, edicta etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin pînă la 150 cuvinte 3 fl., pînă la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.	eră banii de prenumerație și inserții la Tipografia diecesană în Caransebeș.
„ „ „ pe 1/2 an . . . 2 „ 50 „		
„ România și străinătate pe an . . . 14 franci		
„ „ „ „ pe 1/2 an 7 „		

Influența rugăciunii asupra destinelor omenești.

În timpurile vechi ómenii eminenti prin înțelepciunea și caracterul lor erau venerați de popóre. Sfaturile lor, care rare-ori nu nimeriau, observările, care mai tot-déuna erau drepte; cumpătarea lor, când puteau și ei ca și alții să se dea la farmecul plăcerilor; disprețul pentru lucrurile pe care ómenii de rând le căuta cu cea mai mare înfocare; înfrînarea lor liniștită și gravă, când fie-care în jurul lor se demitea la beția poftelor; curajul lor în mijlocul nenorocirilor generale; totul în ei se părea că anunță ceva supranatural. De aceea se și credea, că asemenea ómenii sînt în comunicare cu Dumnezeu și că dela el primesc tot felul de descoperiri înalte și mîntuitoare.

Când Moisi se retrăgea în singurătatea munților spre a se întreține cu Dumnezeu, poporul, plin de respect și frică, nu'l putea perde din ochi. Când armata israelită se lupta contra unui dușman superior în număr, era destul să se știe, că Moisi se rógă Domnului, și numai-de-cât era sigură de biruință. O mare influență avea asupra tuturor întreprinderilor opiniunea răspîndită generalmente pîntre Iudei și păgáni, că înțelepții lor aveau raporturi intime cu divinitatea. Așa, în curgerca vécurilor, preoții se priviau ca niște ómenii mai sánți de cât alții, pentru că numai ei intrau în sanctuariul templurilor.

Știu, că preinșii înțelepți din zilele noastre rid de acéstă credință a vechelor popóre, că de o superstiție grosolană. Adevératul înțelept însă găsește aci un adevér mare, pe care nu deriderile pot să'l réstorne. Așa, nu póte fi nici o îndoelă că ómenii mari ai timpurilor bétráne aveau dese relații cu divinitatea, și numai aceste comunicații i-și făceau și mai înțelepți mai prevédători mai curajoși, și mai marinoși de cât alții.

Binele cel mare, pe care Domnul nostru Isus Christos l-a făcut lumii prin comunicarea sa intimă cu Parintele seú, este că a făcut din toți ómenii preoți ai Celui-prea-înalt, că i-a deprins în asemenea relații ale fapturii cu Făcétorul, prin care sufletul se înobilează și sugere înțelepciunea. Inșă o comunicare păméntescă, materială, cu divinitatea, este cu neputință, căci Dumnezeu n'are în sine nimica păméntesc. Dumnezeu este spirit; prin urmare numai spiritul nostru póte să se apropie de El. Dar numai rugăciunea este mijlocul prin care inteligența omenească tinde a se uni cu inteligența infinită. Este de observat, că chiar ómenii când intră în comunicare unii cu alții, mai puțin o fac acésta prin simțurile din-afară de cât prin contactul spiritului lor, adecă prin schimbarea gândurilor și a sentimentelor.

Știu, că în timpul nostru mulți ómenii cred rugăciunea de prisos sau cel puțin nefolositoare; nu se rógă de témă ca să nu fie tratați de bigoți: în ochii lor rugăciunea nu este bună de cât pentru ómenii de o inteligență mărginită, și chiar că n'ar fi de cât o funcțiune a bisericilor.

Pentru ce să mă rog? ȕice pretinsul înțelept; căci rugăciunea mea nu póte schimba întru nimica cursul evenimentelor. Ceea ce Dumnezeu a hotărit, se va întembla numai de-cât, și tóte stăruințele mele pentru a dobândi contrariul, vor rămânea zadarnice. Dumnezeu i-mi dá, și fără să cer eu, tot ce i-mi este necesar; el cunoște nevoile mele mai înainte de a'l ruga eu; și apoi, nici consiliile nici dorințele mele nu pot influența asupra decretelor providenței. Nesfîrșita bunătate a lui Dumnezeu i-mi dá ceea ce crede el că mi-ar fi bun și folositor, fără să'i mai cer eu prin rugăciune.

Sînt mulți ómenii cari cugetă ast-feliu, fără a se exprima. Mulți alții vorbesc așa, fără să și gîndescă așa, căci simțul lor din lăuntru li spune cu totul alt-ceva despre puterea rugăciunii. Mulți încă s'ar rușina, ar rămânea fără nici un răspuns, când

i-ar întreba cineva, dacă se rîgă sau nu. Și cea mai mare parte dintre preținșii învățați i-sî fac o laudă, un merit, din a combate pe față religiozitatea în genere și mai ales necesitatea și influința rugăciunii asupra destinurilor noastre particulare și publice.

Nu așa pentru omul adevărat și bine crescut; el crede că o rugăciune infocată a avut tot-deuna, are și în prezent cea mai mare influență asupra destinului omenesc; el crede, că rugăciunea are atîta putere, în cât pôte schimba mersul întreg al împrejurărilor care ne privesc și tot-deuna în chipul cel mai folositor pentru noi. Acastă convingere nu este o iluzie; ea este născută parte din însuși cuvîntul Măntuitoriului, parte din observarea vieței omeneșci și din propria esperență.

Dacă o asemenea încredințare n'ar fi decăt un vis al imaginației aprinse, cum ar fi putut Isus Christos să recomande anume și cu atîta stăruință rugăciunea? Nu cunoșcea el ôre, ca și preținșii învățați din țilele noastre, a tot-șciința lui Ddeu? N'a spus-o chiar (Mat. 6, 32) că *Părintele cerește șcie, de ce avem nevoie?* Cu tôte aceste, ni recomandă rugăciunea, și ni dîce: *Cereți și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide; căci celui ce cere se va da, cel ce caută va afla, și celui ce bate se va deschide. Este ôre cineva între voi care sê dea fiului său pîtră în locul pânei, care o cere? sau dacă cere peșce, tata 7 dă șorpe? Decî, dacă voi veți fiind șciți să dați cele bune fiilor voștri, cu cât mai vîrtos Părintele cerește va șci să dea bune celor, ce cer dela dînsul (7, 7-11)!*

(Va urma.)

Adunarea generală

a reuniunii învățătorilor români gr. or. dela școlélele confesionale din diecesa Caransebeșului ținută în Bocșa română la 24 și 25 August a. c. st. v.

Ședința I.

Duminecă în 24 August, ziua destinată pentru deschiderea adunării, intrumindu-se învățătorii în biserica română gr. or. din Bocșa română însoțîți de un număr considerabil de preoți și popor din loc și jur, au asistat la celebrarea santei liturghii pontificate de Pré on. domn protopresbiter tractual *Andrei Ghidiu* asistat de domni preoți și asesori consistoriali *Alexe Popescu* din loc și *Teodor Cioloca* din Șipet și de tînerul preot *Ioan Ionescu* din Bîrda, precum și la parastasul ținut pentru bărbații școlei: *Constantin Ioanovic*, fost inspector școlar, *Alexandru Garra*, fost profesor și director preparandial, *Dionisiu Petri* și *Ioan Tina*, foști învățători ai Bocșei române. Atât sânta liturghie cât și cântările parastasului, le-a esecutat corul plugarilor din loc, condus de învățătorul *Demetriu Prunș*. A urmat imediat deschiderea adunării prin rostul Dlui

vicepresedinte *Martin Tapu*, care prin o cuvîntare alêsă a salutat și bineventat pre toți cei preșenti și în deosebî pre delegații reuniunii sóre din Timișóra în persoanele distinsilor învățători: *Ioachim Boncea* din Giroda, *Emeric Andreescu* din Bereșeu, însoțîți fiind de simpaticul prim colaborator al „Luminatorului” dl *Ion V. Barcian* și de reprezentantele reuniunii sóre din tractul Lipovei, de dl *Blasiu Codrean*, precum și pe inspectorul școlar regesc al comitatului Caraș-Severin *Francisc Schutttag*, la cari adunarea a respuns cu un puternic „Să trăescă”.

Se constată apoi numărul membrilor preșenti și se dechiară adunarea aptă de a aduce decisiuni valide, designându-se deodată de notar al adunării primul notar al reuniunii *Ioan Marcu*.

La ordinea zilei fiind salutațiunile, Pré On. Domn *Andrei Ghidiu*, distinsul și demnul protopresbiter și inspector școlar al tractului Orăviței, salută adunarea și pre cei preșenti în terminii cei mai călduroși și aleși, și anume în numele clerului și al poporului din tractul seu; de asemenea veterarul paroch din loc *Ioan Popovici* senior, salută adunarea în numele cumenei Bocșa română, apoi

Se cetesce raportul general al comitetului central de următorii cuprins:

Onorabilă adunare generală:

Un Conform §-lui 26 lit. G. din statutele reuniunii învățătorilor români gr. or. dela școlélele confesionale din diecesa Caransebeșului, comitetul acestei reuniuni i-sî ia voia a presenta on. adunări generale urmatorul raport despre activitatea sa dela ultima adunare generală ținută în Orșova, la 28 și 29 Iulie 1885, până în ziua de ađi.

În decursul acestui timp, carele formeză anul administrativ 1885/6, comitetul a ținut două ședințe și adecă: prima ședință numai în 6.18 februarie acest an din cauza, că la ședința convocată pe ziua de 27 Decembre 1885, membrii comitetului nu s'au înfașat în numărul prescriș de statute, ér' a doua ședință s'a ținut în 17/29 Iulie a. c.

În ambele aceste ședințe după cum se pôte vedea din protocoalele de sub Nr. 9. și 73. s'a pus în lucrare efeptuirea concludelor adunării generale din anul trecut, dintre cari afară de cele două referitoare la compunerea unui regulament pentru administrarea bibliotecii centrale și a regulamentului, care se detîrmurescă activitatea tuturor organelor reuniunii, tôte sînt desărcinate.

Comitetul atrăgînd atențiunea despărțămintelor reuniunii asupra datorințelor impuse prin § 36 din statute, de a ținea adunările prescrișe, a dispus a se ține disertațiuni și tractate practice din tôte disciplinile școléi, și recultatul a fost, că în despărțămîntul Ciacovei, învățătorul *Petru Doboș* din Partoș, a ținut lecțiune practică din fisică, despre *scripita firă și mișcătore*; domnișóra învățătoare *Emilia Raț* din Ghilad, a ținut lecțiune practică

din gramatică despre „*substantiv*“, ér invătătorul *Stefan Alexa* din Banloc, tot din gramatică despre „*dicerea desvoltată*“, desvoltând *atributul și obiectul*, cari propunerii după o recensiune din partea unei comisii speciale, s'au propus, ér' adunarea aceluia despărțământ le-au dechiarat de succese. În despărțământul Orăviții, veteranul și meritatul invătător *Iosif Novac*, carele e și președinte al aceluia despărțământ, a ținut o lecțiune teoretică și practică din „*stupărit*“, recomăndând invătătorilor prezenți a se ocupa cu acest ram economic, practisându-l după metoda rațională în coșurile lui *Dzierzon*.

Pentru adunarea generală presentă comitetul a recomădat despărțământelor spre elaborare: *prelegeri detaiate* având de obiect tractarea metodică a unei bucăți de cetire a) cu conținut *enarator*, b) cu conținut *descriptiv* și c) cu conținut *esperimental*.

Mai departe comitetul a pus în lucrare încasarea și liquidarea restanțelor enorme prin organele despărțământelor. În despărțământele: *Ciacovei*, *Orăviței* și *Bocșei* s'a început liquidarea, dară fără destul rezultat, căci din aceste despărțământinte abea s'au încassat suma de 130 fi. O parte însemnată de restanții s'a liquidat astfel, ca să se solvéscă în mai multe rate lunare, ér' altă parte fiind neincassaveră, s'a propus din partea despărțământelor numite și comitetul transpune acelea prin act separat spre descriere. Despărțământul *Bisericii albe* a decis în o adunare a sa, ca restanțiile din acel despărțământ să se plătescă în rate lunare de 50 cr. ér' taxele curente în tómma fiecărui an, conform statutelor adecă întregi. Dela despărțământul *Vêrșetului* sosind numai în ultimul moment trei consemnări despre restanțiile aceluia despărțământ, comitetul le transpune prin act separat on. adunări generale. Din celelalte despărțământinte în resortul acesta nu ne-au sosit nici un raport.

Afară de acestea comitetul pe lângă pregătirea celor necesare pentru adunarea generală presentă, a desărcinat actele incuse în acest an administrativ, cari au fost 150 la număr, dintre cari 59 bucăți din anul trecut dela adunarea generală până la finea anului, érá 91 bucăți din anul curent, după cum se póte vedé din protocolul esibitelor din a. 1885 și 1886. și a actelor aparținătoare, cari tóte se pun pe mésa biroului.

Reuniunea numeră de present:

membri ordinari	220
membri fundatori	76
membri ajutători	92
membri onorari	16

La olaltă 404.

Biblioteca centrală a reuniunii numeră ađi 196 opuri, cari representă o valóre de 460 fl. 23 cr. după cum va aréta raportul domnului bibliotecar. Afară de biblioteca centrală, mai tóte despărțământintele au inființat și susțin bibliotecile din

proprile lor mijlóce. Biblioteca se află în ordine frumoasă prin zelul bibliotecariului *Stefan Alba*.

Averea întregă a reuniunii, escepționând biblioteca centrală precum și mobilele și recuisitele, ce le poșede reuniunea preste tot, este în bani gata, în acțiuni la institutul *Albina*, în casele de păstrare din *Bogsa montană*, *Timișóra* și *Ciacova* 3775 fl. 09 cr. ér' în restanții și unele pretensii 6842 fl. 03 cr.

La olaltă 10.617 fl. 22 cr.

Cassa reuniunii s'a scontrat în decursul acestui an, numai odată, și anume: înainte de asta cu vreo câteva zile, prin trei membrii ordinari pe lângă primul notar, după cum se va vedea din protocolul de scontrare, ce se transpune on. adunări generale prin act separat. Una inse ne simțim îndemnați a constata și la acest loc, că actual cassar dl *Aureliu Dragan*, pe lângă aceea, că este fórte consciențios în manipularea averii reuniunii, pórtă la oficiul seu de cassar o ordine esemplară.

Mai departe ne ținem de datorință a reporta on. adunări generale și despre aceea, că comitetul s'a vedut necesitat a înainta a doua órá venerabilului nostru Consistoriu diecesan din *Caransebeș* o representațiune, în carea respundând la nota venerabilului Consistoriu din 14/26 August de sub Nr. 323 ex 1885, prin carea s'a încunoșciințat presidinul reuniunii, că nu se pot îndatora comunele parochiale a plăti spesele de călătorie invătătorilor, cari iau parte la adunările reuniunii, a rugat de nou, ca să se îndatoreze comunele la acésta cu atât mai vertos, că prin legea, care impune fiecărui invătător a fi membru unei reuniuni invătătoresci, tot prin aceea se îndatoréză și comunele la plătirea speselor de călătorie. Până ađi inse n'a sosit alt respuns; sperăm însă numai rezultat favoritor dela autoritatea noastră supremă scolară.

În privința protocélor adunărilor generale din anii 1884 și 1885, cari nici până ađi nu sânt tipărite, cu părere de réu trebuie să raportăm, că la acésta este cauza numai un tipograf român din *Recița*, căruia s'a dat manuscriptul încă la începutul anului 1885 spre tipărire dar' până ađi nici protocéle nici manuscriptul nu l'am primit dela densus, deși de trei óri a fost provocat, în scris ér' de două óri verbal, de a reîntorna acest manuscript și a nu ne împedea în afacerea cu numitele protocéle. La tóte provocările însă ne-a răspuns, că va tipări protocélele, dar' până astăzi n'a satisfăcut promisiunii.

Tot așa ținem de o datorință a relaționa și aceea, că la apelul dlui *N. Petru Petrescu* din *Brașov*, carele voeșce a eda un op despre tóte reuniunile de cultură, i-s'a subșternut un raport detaiat cu datele cerute despre reuniunea noastră invătătorescă.

Mai departe fiind reuniunea noastră invitată a lua parte la adunarea generală a reuniunii sore din tractul *Timișórei*, ținute acum opt zile în *Timișóra*, lăudata reuniune a fost din partea noastră felicitată prin o telegramă și s'a esmis la acea adunare pe

lângă notarul conducător încă doi membrii ca delegați. Despre care comisiune unul dintre delegați ne va face raport special în această adunare.

În fine despre activitatea despărțimentelor reuniunii avem a raporta, că dintre toate despărțimintele cele mai active sînt: despărțimentul Ciacovei și al Orăviții; al Bocșei, Bisericii albe, al Vêrșetului și al Caransebeșului au dezvoltat puțină activitate, er' cealalte de fel.

Și acum după ce am raportat despre activitatea reuniunii de pe anul adm. 188⁵/₆, fie-ne ertat, ca la acest loc să facem o scurtă recapitulare a activității noastre dela anul 187⁵/₆ și încă acesta cu atât mai vèrtos, ce cât tocmai acum sînt împliniți 10 ani de când reuniunea noastră învățătorescă a început o eră nouă cu reședința în *Bocșa montană*. O ținem acesta de o datorință morală a noastră, după o activitate de 10 ani, când fiecare membru cu drept pòte aștepta, ca să se arate decă reuniunea în acest deceniu a progresat, ori a stat pe loc seu chiar stagnat.

O paralelă mai nimerită între activitatea noastră de 10 ani încòce și între cea înainte de asta, adecă dela înființarea reuniunii din a. 1868 până în a. 1875 ne va frage raportul comitetului din a. 187⁵/₆ făcut cãtră adunarea generală din 1876 ținută în orasul Vêrșet.

În acel raport se pòte ceti următoarele: „Este sciut, cu după statutele de mai nainte membrii actuali învățători sè înscriau numai pe trei ani și decă voeau a remănè și mai de parte ca atari, trebuiaũ a se înscrie de nou. Reuniunea avea la început 204 membrii actuali (învățători) acestia însè după expirarea celor trei ani dintâin, nu-și mai renoiră înscrierile și așa reuniunea în anul 1873 1874 și 1875 până pe la mijlocul acestui an, rêmase mai fãrã nici o viçtã, în starea disoluțiunii până la adunarea generală din a. 1875 ținuta în Buziaș, la carea abea vreo 30 dintre cei vechi și vreo 20 învățători se înscrierã ca de nou în reuniune ca membrii, și și acesteia fãrã vre o legãturã ori garanție formalã. Acte, precum: protòcole de comitet și ale adunãrilor generalì, esibite, corespunzinte și alte hãrtii însemnate dela înființare până în a. 1875 lipseau cu totul.

Biblioteca reuniunii s'a primit în disordinea cea mai mare fãrã inventar, fãrã registre și fãrã protòcole de administrațiune.

Preste tot fãrã membrii siguri, fãrã acte cu biblioteca în disordine; età starea în care s'a aflat reuniunea în a. 1875, când s'a strãmutat reședința dela *Iugoș la Bocșa montanã*.”

Atãta raportul comitetului din a. 187⁵/₆.

Comitetul nou cu reședința în Bocșa montanã începãnd a funcționa dela August 1875 a avut decì multe greutăți de întèmpinat și de învins, cãci anii 187⁵/₆ și 187⁶/₇ au fost ani de renașcere și orga-

nisare pentru reuniune pe basa statutelor aprobate de venerabilul Consistoriu diecesan din Caransebeș cu datul 14 Maiũ 1876 sub Nr. 102 S., cari erãș trebuirã se suferè modificare radicalã până ce abea în anul 1880 obținurã aprobarea Înaltului Ministeriu de instrucțiune, pe basa cãrora reuniunea esistã și funcționezã astãdi. A introdus pentru evidența afacerilor reuniunii, protòcole de esibite, index, registre și matricule, în cari sînt introduși membrii și pãstrèzã în archiva sa actele sortate după trei ani, atãt cele ale comitetului, cari în tot anul trec preste 120 piese cãt și ale adunãrilor generalì; tot așa dechiarațiunile membrilor după calitatea acestora, statutele, protòcolele adunãrilor, cari în tot anul se tipãresc în 400 de esemplare. Reuniunea în decursul acestui deceniu a dat portretul fìcèrtatului emerit profesor și director preparandial *Alexandru Gavra* în 1000 de exemplare în semn de recunoscință: a votat din fondul ei ajutòre unor vèduve rêmase în stare miserã după rëpaușãii lor soți învățători în suma de preste 120 fl. descriind și taxele restante după atari învățători rëpaușãti. Afarã de aceea a mai premiat douè lucrãri didactice ale despărțimentelor, și anume una cu 3 galbini, er' alta cu 2 galbini.

Avea reuniunii în bani s'a sporit în acest deceniu cu preste 2400 fl. cu tòte, cã reuniunea a trebuit să aibã și sa supòrte mari spese în fiecare an, cu procurarea de tipãriturì pe sèma comitetului central și pentru despărțiminte, precum și cu procurarea de cãrți pe sèma bibliotecii și cu deosebire cu tipãrirea protòcolelor adunãrilor generalì, cari de altmintrelea formãnd în fiecare an almanacul reuniunii cu frumoșele disertațiuni științifice și pedagogice și cu diferitele vorbirì instructive, sînt pentru membrii reuniunii, și adecã pentru învățători de valòre pedagogicã. Repetãm, cã a sporit averea reuniunii în acest deceniu, deși taxele prescise pentru membrii sînt mult mai micì de cãt cum erau aceste mai nainte.

Apoi cumcã reuniunea noastră a lucrat și lucrã pentru înaintarea școlilor, pentru perfecționarea învățătorilor și preste tot pentru înaintarea culturii poporului nostru român gr. or. din diecesa Caransebeșului, dovedeșce și aceea împrejurare satisfãcètòre, cã sinodului eparchial al diecesei noastre în tot anul i-se raportèzã din partea consistoriului diecesan, cã între factorii principali pentru înaintarea culturii și a școlilor din diecesã sè numèrã și reuniunea noastră învățătorescã.

Ètà în liniamente generalì, onorabilã adunare! activitatea actualului presidiu și comitet în decursul acestui deceniu, carea ar fi fost și mai valoròsã, decã organele unor despărțiminte și toți membrii învățători își fãceau și ei datorința după putință. Acestã scãdere însè voim a o atribui grelelor împrejurãri, în cari se aflã de un timp încòci și încă chiar de un deceniu învățătorii nostri romãni dela

școlile confesionali și în cari densii se luptă cu multe neajunsuri.

Petrusii deci de sublimul scop, ce-l urmărește reuniunea noastră, întru promovarea culturii, a rădăcării școlilor, a învățătorilor poporali și a stării lor materiale, am lucrat tot ce am putut pentru înaintarea reuniunii, pentru carea nu vom înceta nici pre viitori cu prestațiunile noastre modeste și pentru a cărei înflorire apelăm la inima fiecărui membru și implorăm binecuvântarea atotputintelui Dumnezeu.

Cu aceste încheindu-ne raportul sântem cu distins respect,

Bocșa montană, în 24 August 1886. *Martin Tiapu* m. p. vicepreședintele reuniunii, *Ioan Marcu* primul notar.

Să cetesc mai departe rapoartele cassariului și ale bibliotecariului, din cari asemenea se constată, că agendele reuniunii se administrează corect și esact, ăr' averea reuniunii se manipulează foarte conștientos prin activul cassar și zelosul învățător *Aureliu Dragan din Ghilad*.

Având a se alege comisiunile pentru censurarea acestor rapoarte, Președintele suspinde ședința pe 5 minute pentru combinarea persónelor alegende. După redeschiderea sedinței, la propunerea notarului *Ioan Marcu*, adunarea alege comisiunile: a) pentru censurarea raportului comitetului; b) pentru censurarea raportului cassariului; c) pentru censurarea raportului bibliotecariului; d) specială.

Se presentă mai multe eshibite, se dechiară de membru fondator dl protopop *Andrei Ghidiu*, ără de membru ordinar *Achim Miloia* din Ferendia. Apoi se cetesc telegramele salutătore ale domnilor membri fondatori: *Stefan Velovan* și *Ioan Bartolomei* din Caransebeș, cari ambii regretă a nu poté lua parte la adunare; de asemenea se cetesc și telegrama salutătore a domnilor: *Iosif Novac* și *I. E. Țeran* din Oravița, cari tóte între urări de „Să trăescă” să iau la cunoștință.

După aceste președintele anunțând comisiunilor alese a primi actele dela biroul adunării și staverind începutul ședinței următore pe după améđi la 3 ore închide ședința primă.

(Va urmá.)

Suvenirea morților.

Nicolau Andreeviciu

demnul protopresbiter al Caransebeșului a adormit în Domnul. Împărțesim aci anunțul funebral:

Subscriși cu inima sfâșietă de durere anunțăm

mórtea préubitului și mult regretatului nostru tată, frate, socru și moș: *Nicolau Andreeviciu* protopresbiter ort. răs. român al Caransebeșului, asesor la consistoriul metropolitan, deputat congressional, reprezentant comitatens și orășenese, carele după grele suferințe în urmarea unui morb îndelungat a răposat în Domnul astăđi la 9 ore dimineța, în al 59 an al etății sale, după o activitate plină de zel și devotament cătră biserica și națiunea sa în decurs de 31 de anî în calitate de preot, director al școlilor naționale române din fostul confiniu militariu și de protopresbiter al tractului Caransebeș, lăsându-ne pe noi în veci nemângăeți.

Rămășițele pămenteșei ale neuitatului nostru tată, frate, socru și moș se vor așeđa spre vecinica odichnă luni în 8/20 Septembrie, la 2 ore după améđi în cimiteriul gr. or. rom. din loc. Fie-ı țerina ușora și memoria binecuvântată! Caransebeș, 6/18 Septembrie 1886. Fiice: *Elise*, *Livia Andreeviciu*, *Eufrosina Andreeviciu* măr. *Zavoian*. Frate și surori: *George*, *Elena*, *Ecaterina Andreeviciu*, *Marta Andreeviciu* măr. *Biju*, *Maria Andreeviciu* măr. *Pekovits*. Ginere și nepoți: *Gavriil Zavoian* căpitan orășenese, *Victor Zavoian*, *Liviu Andreeviciu*, *Vasilie Pekovits*, ca cummat.

Răposatul protopresbiter s'a născut în anul 1827 în Caransebeș. Tatăl lui a fost parochul și vicariul de atunci protopresbiteral de pie memorie, *George Andreeviciu*, carele a căutat să dea o creștere alésa fiului seu întâiú născut.

După absolvarea școlilor poporale române și germáne din loc părintii, observând, că pruncul lor le face bucuria prin diligență și progres în învățatură, Pa trimis să continue studiile gimnasiali în Budapesta. Din lipsa mijlócelor de subsistință și fiindcă înainte de anul 1848 un copil de granicer nu putea studia fără permisiune mai înaltă la școle superióre civile, neputând absolvi gimnasiul, sé întórse acasă, unde fú asentat în anul 1848 în reg. conf. rom. bân. Nr. 13, apoi de aci transferat la un regiment de dragoni și aplicat ca funcționar subaltern la contabilitatea militară. Înse neavând răposatul deosebită aplecare cătră acéstă ocupațiune, întră cu permisiunea autoritaților militare de atunci în anul 1853 ca cleric în institutul teologic din Vêrșeț, după a căruia absolvire fú chirotonit la anul 1855 întru preot și așezat de capelan lângă tatăl seu parochul *George Andreeviciu* în Caransebeș.

În anul 1857 după demisionarea directorului școlilor naționale române din fostul confiniu militariu *Petru Lupulov*, renumit prin multele lui excentricități și cu óreșcare nume și ca autoriú al mai multor cărți române astăđi de o însemnătate secundară, la propunerea Episcopului de atunci sêrbese al Vêrșetului *Emilian Kengyelacz* fú demunit de director al amiunțitelor școle române naționale confiniare. În acéstă calitate în Domnul adormitul era îndatorat a pregăți în nișce cursuri pedagogice

de câte o jumătate de an érna după trebuința tinerii, cari voiau să se aplice în statul învătătoresc român al fostului confiniu militariu. Acestei peste măsură grele însărcinări a satisfăcut regretatul răposat cu zel și spre satisfacțiunea mai marilor sei de atunci. Cei mai mulți învățatori români din fostul confiniu militariu bănăten sânt discipulii răposatului. Cursul acesta pedagogic precum și directoratul școlilor naționale române au încetat cu desființarea confiniului militariu urmată în anul 1871, dechiarându-se prin o ordonanța ministerială toate școlile naționale române din fostul confiniu de școle comunale și astfel punându-se întregul învățământ poporal sub nemijlocita administrație și priveghere ale organelor de școlă ale statului.

În luptele românilor din anii 1860—1864 pentru eliberarea lor de sub ierarchia sêrbescă și reînființarea Metropoliei ort. rês. române a luat parte foarte activă răposatul atât în viața socială cât și ca fost deputat român al diecesei sêrbesci de atunci a Vêrsșetului pentru Congresul sêrbesc din Carloveț convocat pe 1 August 1864 și în amintita calitate a subseris și densusul împreuna cu ceilalți deputați români ai aceluși Congres memorialul predat comisariului imperial, generalului Philippovics, pentru reînființarea Metropoliei străbunc și regularea relațiilor românilor ort. cu și față de ierarchia sêrbescă, și care memorial a fost destinat de a sê subșterne Majestații Sale imp. și reg. apostolice. *)

În Domnul adormitul a fost în acele timpuri un luptătoriu aprig contra literilor slavone și pentru înlocuirea lor prin cele latine și în consecința și pentru curățirea limbei nôtre de slavisme.

Înștalându-se în 1865 Episcopia reînființata a Caransebeșului, postul de protopresbiter central în Caransebeș s'a affat ocupat de parochul local înaintât în etate Gavriil Iancovici, carele fiind lovit de gută și în urma acestei nenorociri legat de pat și casă nu mai era în stare a-ș împlini datorințele sale de protopresbiter și așa Consistoriul s'a fost veșut necesitat a pune în stat de odihnă pe numitul protopresbiter, denumind de administrator protopresbiteral, ér în anul următoriu 1866 după mórtea titulariului G. Iancovici de protopresbiter al Caransebeșului pe regretatul defunct Nicolau Andreevicu.

Acest post la ocupat densusul cu onóre și demnitate până la mórtea sa.

Defunctul a fost cercetat de sôrte cu mai multe nenorociri chiar în anii din urmă, în care și densusul era cuprins de un morb de inimă necurabil și între aceste nenorociri cea mai mare a fost perderea pré iubitei sale soșii întêmpilate la anul 1882, dar densusul a șciut a le suportă toate cu resignațiune creștinescă.

Oficiul seu și l'a împlinit totdeauna cu zel și

acurateta și în temperamentul seu sangvinic îi cauza mare necas și supêrare, că nu putea dèda și învața și pe subordinații lui la asemenea virtuți.

Cu protopresbiterul Nicolae Andreevicu se coborâ érăș în mormânt unul dintre vechii luptătorii probați ai bisericeii și națiunei nôtre, și ni se umple inima de durere, când gândim, că șirul acestor luptătorii devine tot tot mai rar și că generațiunea cea nouă, ce ne urmèză pe nesimțite, pare a moșteni în mare parte mai mult slăbiciunile decât virtuțile înaintașilor ei.

Cu toate, că în lunga lui activitate publică de 31 de ani n'a fost scutit de suspiționări și bănueli, totuș după în Domnul adormitul afară de o casă și doue gradini n'a remas altă avere, pecând 2 fetițe necăpătuite deplâng pe nutritoriul lor.

Astrucarea rémașitelor pămêntesci s'a îndeplinit luni în 8 Septembre v. după amèdi cu pompa convenită, participând public foarte numeros din toate clasele societății din Caransebeș. Preasântitul Episcop fiind în acèstă și morbos, serviciul funebral l'a oficiat précuriosul părinte protosincol Filaret Musta cu o asistința de 18 preoți esecutând cântările rituale corul teologilor și pedagogilor institutului diecesan.

Îi șicem și noi: dormi în pace serv bun și credincios al bisericeii.

† **Atanasiu Ioanovicu**, veteranul protopresbiter al Făgetului, asemenea a adormit în Domnul în 8/20 Septembre. Răposatul după absolvirea classelor gimnasiale și a sciințelor teologice s'a chirotonit întru preot la anul 1847 prin Episcopul Timișorei Panteleimon Jiveovici pentru comuna bisericescă Zolt în comitatul Caraș-Severin, éră la anul 1861 a fost înaintat de protopresbiter al tractului Făget prin Episcopul Timișorei Samuil Mașirevici. Anunțul funebral este următoriu:

Cu inima înfrîntă de durere facem cunoscută decederea mult iubitelui nostru soț părinte și soeru, a domnului *Atanasiu Ioanovicu* protopresbiter gr. or. al tractului Făget, carele în etate de 64 ani, ași la 8 ore dimineața după un morb mai îndelungat a trecut la cele eterne. Rémășițele pămêntesci ale fericitelui se vor așeza mercuri în 10:22 Septembre a. c. la 2 ore după amèdi, după ritul gr. or. spre répaus etern în morminții gr. or. din locu. Făget în 8/20 Septembre 1886. Fie-i țêrîna ușoră și memoria binecuvêntata! Maria Ioanovicu soție, Elena măritată Popovicu, Maria măritată Iosof, Ana măritată Weinzierl. Iustinian jurist de anul al III., fice și fiu. Nicolae Popovicu, paroch în Jupani, Demetriu Iosof, paroch în Bujor, Ludovic Weinzierl comisariu comitatens de drumuri ca generi. De o comdată îi șicem și noi: Dșeu să-l odichnescă în corturile dreptilor și în veci amintirea lui.

† **Moise Marta**. Luni în 2 Septembre la 3 ore dimineața ca un fulger se lași trista veste în comuna nôtrea Bêrsasca, că nefindurata mórte după un morb înfioratoriu tăie viața unui tiner talentat: *Moise Marta*, amploiat în serviciu activ la vaporele dunerene din Semun, în etatea cea mai

*) Veșu: Vechia Metropolie de archim. N. Popea pag. 249.

frumôsa de 36 ani lăsând în tristă și adâncă jale pre pre iubita lui mama Mariuca, gârbovită și înfrântă de bătrânețe; lăsând în dolu pe un frate și 3 surori și alte multe nenumărate, la care au petrecut cu multe dureri ultimile zile ale vieții spre a-și căuta reînscătoșare. — Înarmorântarea răposatului s'a ținut în 3 Septembrie în comuna noastră Bărsasca cu mare pompă, la care pelângă un public numărös din poporul nostru român, a luat parte și tota inteligența: ddnii amployați dela societatea exploatărei de cărbuni cu dl Administrator în frunte, amployații dela vapörö și mai mulți străini de deferite națiuni cu corul musical în frunte. — Pre iubitul unchiu al răposatului Chiril Marta, agent în pensiuone, n'a cruțiat osteneța și spesele la această rară și frumösă înarmorântare. — Ddeul cere să-i dea răsplata ostenelelor. Domnul paroch și asesor Radu Golumba a rostit cuvântul funebreal de certarea păcatelor, care a stors multe lacrimi din ochii tuturor ascultătorilor. Pe toți îi aușiai, că-și sprimau adâncă lor parere de rău și rugau pe Ddeu, ca sufletul lui nobil s'al așeze cu dreptii ără țărâna sa-i fia ușöra.

Un amic al răposatului.

Varietăți.

Administratori de protopresbiterate vacante.

Pentru tractul *Lugoșului* este denumit de mai înainte asesorul cons. dl *Matei Ignea* paroch în *Lugoș*; pentru tractul *Caransebeșului* pre cuviosul p. protosincol *Filaret Musta* asesor și referinte cons. în *Caransebeș*, pentru tractul *Făgetului* dl preot *George Popovici* paroch în *Cliciova*.

La esamenele de calificaciune ținute în 5 și 6 l. c. stil. vechiu s'au supus 11 învățători. 1. învățătoare 4. pedagogi absoluți și 1 pedagogă absolută. Din acestia au depus esamenul cu suces 11 înși și anume învățătorii: *Ion Balint din Zaguzeni*, *Dionisie Bădiniu din Moceris*, *Aurelie Gherguță din Sgribesci*, *Simeon Miloș din Macedonia*, *Sara Molin din Măniom*, *Iosif Păducel din Gârboveș*, *Dănilă Pitic din Petrila* și învățătorea: *Maria Drăgan din Călnic*. Mai departe pedagogii absoluți: *Iul. Iacobescu* și *Eliseiu Stiopu* și absoluta pedagogă *Elena Biju*.

Săuțire de școlă. În vara anulii curgătorii harnicul popor din comuna noastră bisericească gr. or. din Silha sub conducerea demnului paroch *Isaia Popovici* își zidi o școlă de nou frumösă și corespundătoare; ără lună în ziua de Sântă Marie Mică o săuți.

Pentru actul săuțirei Consistoriul a esmis din partea sa pe Administratorul ppyteral al Logojului D. *Mateu Ignea* și pe asesorul consistorial ordinaru D. *Ioan Ionașiu*. Sânta liturgie a celebrat-o părintele Administrator asistat de parochul local *Isaia Popovici* și de părintele *Tătuca* din *Iablănița*. La finea sântei liturgii părintele Administrator ținut o predică acomodată și ceti decretul consistorial, prin carele demnul paroch *Isaia Popovici* pentru meritele lui căștigate întru păstorirea comunei bisericesci Silha, precum și cu ocăiunea zidirii școlii s'au decorat

cu brău roșu. — După sânta liturgie se îndeplini săuțirea școlii în edificiul cel nou, la finea căreia asesorul consistorial *Ioan Ionașiu* ținut o cuvântare despre scopul școlii. La actul săuțirei au luat parte și Magnificența S'a D. inspector scol. reg. *Francisc Suttay*, carele a dat sprijin moral la zidirea școlii, apoi D. pretor cercual *A. Hirschl*, carele la zidirea școlii a dat sprijin moral și material.

Din partene felicităm bravul nostru popor din Silha și-i dorim, ca școlă cea nouă se-i fie spre înaintarea morală și materială!

Himen. Dl. *Simeon Botescu* învățător gr. or. român în *Ruscberg* s'a încredințat de consortă în 21 Septembrie nou pe amabila domnișöră *Sofia* fiica dlui *Ilie Ploca* primlocoteninte pensionat c. r. din *Prigor*. Le dorim noroc și fericire în starea lor conjugală.

Principesa Elena Cuza la Sinaia. Aflăm din „Romanul“, că principesa Cuza a fost primită vineri la castelul Peleș de regele și regina. La gara Sinaia, dșöra *Maioreșcu* a luat pe principesa într'una din trăsurile curții și a condus-o la castel, pe peronul căruia regele a înțimpinat pe principesa Cuza. În timpul visitei și dejunului, Majestățile Lor au fost de o amabilitate rară. La plecare, principesa Elena Cuza a sprimat în termini călduroși Majestăților Lor grațitudinea, de care fusese pătrunsă în fața acestei afectuöse și binevoitöre primiri. Principesa Cuza a plecat la *Ruginosa*.

Testamentul Metropolitului Primat Calinic. Föia oficială din România publică testamentul răposatului Metropolit Primat Calinic Miculescu, făcut cu o qi înainte morții sale, adecă la 13 August v. 1886. Acest testament este un act numai politico-religios. Prin el înaltul Prelat face, între altele, istoricul vieții sale, arată fazele politice din urmă, prin care a trecut România laudă pe M. S. Regele îndemnă pe Români la respectarea religiei și la intelegere, cere întemceera pe base solide a facultății de teologie și recomandă succesorului seu să lucreze pentru ameliorarea pozițiunii materiale a clerului.

Mulțămită publică. Ilustritatea S'a Domnul Baron *Milan de Baics*, marele nostru proprietariu din incidentul că ilustra s'a soție *Margareta* a născut un prunc, și se află în deplină sănătate, a dăruit sântei noastre biserici din *Satul-mic* vestmënte proțesci în preț de 140 fl. v. a. pentru care faptă mărinimösă vine subscrisul în numele comunei noastre bisericesci a-i aduce cele mai căldurose mulțumiri, poftind, ca Dumneđeu se-l țină încă mulți ani dimpreună cu ilustra s'a familie.

Satul-mic în 11/23 Septembrie 1886. *Ioan Hora* paroch gr. or. în *Satul-mic*.

Pecenesca lângă băile erculane. Comuna noastră bisericească ort. rës. româna n'avea biserica ei proprie. ei credinciosii erau constrinși a cerceta în dumineci și sərbători ărăna vara biserica din băile erculane în o depărtare de o ora. Zidirea unei biserici proprii devenise în faptă o necesitate urgentă, fiindcă comuna numără astăzi apröpe la 700 de suflete. Prin contribuiri înscenate ale

membrilor comunei și colecte întreprinse de ei în frunte cu neobositul lor preot și învățătorii Vasiliu Popovici și la îndemnul poștariului regesc Paul Lorentz s'a putut ajunge dorința comunei și zidirea bisericii în fine s'a realizat. și așa biserica s'a sântit în mod provisor în 3/15 Septembrie a. c. prin adm. prottral al Mehadiiei *Dionisie Popovici*, prin parochul din Mehadia *Constantin Tepeniag* și preotul locului *Vasilie Popovici*. După terminarea ritualului prescriis al sântirei și după prima oficiare a sântei liturghii administratorul protopresbiteral ținu o cuventare către poporul adunat, în care îi arătă însemnătatea bisericilor peste tot și în special a sârbătorii de astăzi. La această sârbare au participat: ddnii de *Prepeliezay* inspectorul băilor; majorul *Sandler*, proprietariul și arendatoriul general *Carol Tatarczy*, apoi capitaniul *Tatarczy* și *Achimescu*, *Dr. Radulescu*, *Dobrescu*, etc. După amăzi s'a început „jocul“ cu o horă națională.

Congresul bisericii sârbesci se va convoca pe 27 Octomvrie a. c. „Zastava“ crede însă, că acel congres se va convoca la începutul lui Octomvrie.

Pușca de repetiție se va introduce și în armata austro-ungară. Spesele introducerii acestor pușci se urcă la 15 milioane fiorini, din care se vor lua 2.5 milioane în bugetul anului 1887.

„**Romänische Revue**“, edată de Dr. Corneliu Diaconovich în Reșița, a apărut deja în broșură dublă, VII și VIII, și are un cuprins foarte variu și pre interesant. Anume: Partidele politice ale Românilor în Ungaria și Transilvania. Catedra limbei și literaturii romane în Cluș. Revista ținarelor. Români monarhiei austro-ungare (de Donato Sanminiatielli). Cercetări limbistice dacoromâne, de Simeon Manguica. Harap alb, poveste de I. Crângă, tradusă de P. Brosteanu. Andronim și Filana seu pétra dracului, ballada de dr. At. M. Marienescu, tradusă de L. V. S. Literatura și arte. Abonamentul acestei prețioase publicațiuni germâne pre un an este 8 fl. Ea merită sprijinirea cea mai deplină din partea tuturor românilor.

Declarațiune.

Subscrisul cu cea mai mare indignațiune resping și nu precunosc petițiunea îndreptată către Înaltul Ministeriu, ung. reg. de culte pentru ajutorii în bani în numele meu înse fără de a avea eu cea mai mică cunoștință de acea petițiune. Starea mea materială fiind îndesultătoare de o parte, érá de alta terminând eu educarea fiilor mei n'am putut avea motive credibile, care se me pótá îndreptáti la acest paș.

Uzdin 2 Septembrie 1886 st. v.

Nestor Onciu
preot gr. or. rom.

CONCURS.

În virtutea decisiului consistorial din 15 Maiu a. c. Nr. 373 B., pentru ocuparea definitivă a postului de preot dela parochia de clasa I din *Alibunar*, protopresbiteratul Panciovei, se escrie concurs cu termen până la 30 Septembrie 1886 inclusive.

Dotățiunea:

1. Folosirea unei sesiunii parochiale de 34 jugere.
2. Stola și 3. Birul îndatinat.

Dela recurenți se cere:

- a) cualificațiunea prescriisă de statut. organic § 13 și de regulamentul pentru parochii § 15 p. a.
- b) special cunoștința limbei statului și cea germână.
- c) prezentarea în o duminecă oră sârbătore spre a-se dovedi desteritatea în cântare, tipic și predicare.

Recursele instruite cu documintele necesare și adrese comitetului par. sânt a se trimite administratorului protopresbiteral *Aron Bartolomei* în *Dolove* per *Bánát-Ujfalu*.

Alibunar, din ședința comitetului par. ținută în 16/28 August 1886.

Petru Jian m. p.
președinte.

August Mihuț m. p.
notariu.

În conțelegere cu administratorul protopresbiteral: 37—2

CONCURS.

Pe baza decisiunii venerabilului consistoriu diecesan ddo 15/27 Iulie 1886 Nr. 323. S. se escrie concurs pentru împlinirea postului de învățătoriu actual la școla confesională gr. or. din *Bărbosu* în comitatul Caraș-Severin cercul *Bogșa montană* protopresbiteratul *Lugoșului*, cu termen până în 12/25 Octomere 1886, în care și va fi și alegerea.

Emolumentele sânt:

1. Sălariul învățătoresc în bani gata 300 fl. v. a.
2. 20 metri lemne pentru încălzirea școlei 20 fl.
3. Scripturistica 10 fl.
4. pentru participarea la conferințe 10 fl.
5. pentru adunarea generală 5 fl.
6. 2 jugere de pământ arătoriu.
7. Cortel liber cu 2 chilii și 1/2, juger grădină de legume lângă școlă, și dela fiecare înmormântare 50. cr.

Doritorii de a ocupa acest post sânt avisați a subșterne petițiunile lor bine instruate, conform statutului org. bis. și regulamentului pentru învățământ comitetului parochial în *Bărbosu*, la adresa Mult Onoratului domn *Matei Ignea* adm. protopresbiteral în *Lugos* până în termenul sus espus, având densusi a-se presenta în vreo o duminecă sau sârbătore în s. biserică pentru ași arêta desteritatea în cânt și tipicul bisericesc.

Bărbosu, în 29 August 1886

38—1

Comitetul parochial.

Gavril Georgeviciu m. p.
președinte.

Nicolae Popoviciu m. p.
notariul com. parochial.

În conțelegere cu M. O. D. Administrator protopresbiteral.

Redactor răspundător **Ioan Bartolomei**.

Tipariul și editura tipografiei diecesane în *Caransebeș*, sub conducerea răspundabilă a lui *G. Imbronovici*.